

Afscheid nemen

Wanneer het levenseinde nadert, is het belangrijk om expliciet aan je patiënt te vragen wie die wil dat er nog afscheid komt nemen. Vraag daarbij ook uitdrukkelijk of er kinderen of kleinkinderen zijn.

Worden die niet vernoemd bij de personen om afscheid van te nemen, bevraag dan ook hoe dit komt.

- “ • Heb jij als kind iemand verloren?
- Hoe ging je daarmee om?
- Heb jij toen afscheid mogen/kunnen nemen?

Afscheid nemen kan op verschillende manieren: aan het ziekbed, bij een laatste groet, tijdens de afscheidsplechtigheid, een tekening maken, een brief schrijven ...

Al deze manieren zijn gelijkwaardig: de ene is niet beter dan de andere. Soms kan het ook goed zijn om kinderen deze opties te geven. Een belangrijke vraag is ook: hoe wil een kind zelf afscheid nemen?

Een goede voorbereiding is essentieel

Stap 1

“ De dokters vertellen ons dat het tijd is om afscheid te nemen. X zal binnenkort doodgaan.

Stap 2

Beschrijf wat het kind gaat zien/horen/voelen. Geef ook aan wat het kind nog kan doen: een knuffel geven, nog iets vertellen, een tekening afgeven ...

Stap 3

Vraag aan het kind of het graag een foto van de zieke ouder wil zien.

Stap 4

Het kind neemt een beslissing:

“ Nu je alle informatie gekregen hebt, wil je graag op bezoek gaan of niet?

Als het kind liever niet langsgaat, dan is dit ook helemaal oké. Je kan dan samen met het kind bekijken of het graag op een andere manier afscheid wil nemen: tijdens de afscheidsplechtigheid, een tekening maken ...

Tips voor tijdens een bezoek

- Spreek op voorhand met het kind af welke positie het zal innemen ten opzichte van het ziekenhuisbed (heel dichtbij of liever wat verderaf).
- Een onderbroken bezoek kan ook. Spreek dan met het kind af wat het in de tussentijd kan doen (bijvoorbeeld een tekening maken) en vertel ook dat het altijd mag terugkomen.
- Wat kan het kind meenemen van thuis dat steunend kan zijn? Bijvoorbeeld een lievelingsknuffel.
- Kinderen hebben vaak liever een korter bezoek. Wie gaat er dan mee om het kind op te vangen als de volwassenen nog wat langer willen blijven?

De laatste stap: nazorg

Bespreek het bezoek na en maak eventueel samen met het kind een herinneringsdoos.

“ Zijn er voorwerpen die jou aan X doen denken die je graag zou bewaren?

Bijzondere situatie: euthanasie

- Afscheid nemen kan dan op dezelfde manier als hierboven beschreven.
- Introductie:
 - “ Je weet dat X al veel behandelingen heeft gekregen en dat geen enkele medicatie nog kon helpen. X heeft gevraagd om een inspuiting zodat die geen pijn of last meer moet hebben. Door deze inspuiting zal het hart stoppen met kloppen. Daarom gaan we vandaag afscheid moeten nemen.
- Een kind kan bij de euthanasie zelf aanwezig zijn, maar dit hoeft niet. Bevraag daarbij de wens van de patiënt, de familie en het kind.